

Пригоди Піннокіо (скорочено)

Карло Коллоді

Карло Коллоді

Пригоди Піннокіо

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

I. ЯК МАЙСТРОВІ ВИШНІ, СТОЛЯРОВІ, ТРАПИЛОСЬ ПОЛІНО, ЩО ПЛАКАЛО Й СМІЯЛОСЯ, МОВ ДИТЯ

Був собі колись дерев'яний цурпалок, звичайнісіньке собі поліно. Воно потрапило до майстерні дідуса Антоніо, якого всі називали майстер Вишня, бо кінчик носа в нього завжди був червоний і блискучий, як вишенька. Вишня хотів зробити з поліна ніжку для столика. Але тільки зібрався цюкнути по ньому сокирою, як поліно попросило: "Ой, не бийся, боляче!". Майстер подумав, що це йому просто почулося. Він знову взявся за сокиру. "Ой-ой, боляче!" — жалісно вигукнув той самий голосочок. Вишня просто скам'янів від подиву, а отямившись, він сказав, що у поліні хтось сховався. Майстер схопив поліно і почав немилосердно гатити ним об стіну. Голосочку не було чути. Столяр узяв рубанок, заходився стругати поліно і знов почув той самий голосок: "Облиш! Ти ж мене лоскочеш!". На цей раз бідний майстер Вишня гримнувся на підлогу, ніби його грім прибив. Від страху його кінчик носа став темно-синім.

II. МАЙСТЕР ВИШНЯ ДАРУЄ ПОЛІНО СВОЄМУ ПРИЯТЕЛЕВІ ДЖЕППЕТТО, ЯКИЙ ХОЧЕ ЗРОБИТИ З НЬОГО ДЕРЕВ'ЯНУ ЛЯЛЬКУ, ЩО ВМІЛА Б ТАНЦЮВАТИ, ФЕХТУВАТИ І ПЕРЕКИДАТИСЯ ЧЕРЕЗ ГОЛОВУ

В цю мить до Вишні зайшов жвавий дідок Джеппетто. Він носив жовту перуку, тому його дражнили Мамалигою (мамалига – каша з кукурудзяного борошна). Цього він дуже не любив.

Джеппетто розповів, що надумав змайструвати дерев'яну ляльку, яка б уміла танцювати, фехтувати і перекидатися через голову. З нею він планував мандрувати по світу і заробляти собі на шматок хліба і склянку вина. "Молодець, Мамалиго!" — пискнув той самий голосок невідомо звідки.

Почувши, що його назвали Мамалигою, Джеппетто кинувся на Вишню, бо подумав, що це сказав він. Коли бійка скінчилася, в руках у майстра Антоніо була жовта перука Джеппетто, а той тримав у зубах перуку столяра. Діди, помінявшись перуками, помирилися. Джеппетто попросив підходяще поліно на ляльку.

Антоніо віддав поліно, яке нагнало на нього стільки страху. Поліно щосили вдарило бідного Джеппетто по тонких ногах. Він подумав, що це Антоніо зробив навмисно. Діди знов почали битися. Після битви у майстра Антоніо на носі з'явилося ще дві подряпини;

а його приятель не дорахувався двох ґудзиків на своїй куртці. Звівши таким чином рахунки, вони потисли один одному руки і поклялися бути щирими друзями довіку. Джеппетто забрав поліно додому.

ІІІ. ПОВЕРНУВШИСЬ ДОДОМУ, ДЖЕППЕТТО РОБИТЬ ЛЯЛЬКУ І ДАЄ ЇЙ ІМ'Я ПІНОККІО. ПЕРШІ КАПОСТІ ДЕРЕВ'ЯНОГО ХЛОПЧИКА

Джеппетто жив у підвальній бідній кімнатці. Мав лише кривий стілець, стареньке ліжко і блаженський стіл. Повернувшись додому, він узявся за інструменти, щоб вирізати з поліна дерев'яного хлопчика.

Він назвав його Піноккіо. Це ім'я мало принести ляльці щастя, бо колись Джеппетто знав сім'ю Піноккіо. Найбагатший з них жебрав на вулиці.

Джеппетто вирізав спочатку чуба, потім обличчя, потім очі. Він дуже здивувався, побачивши, що очі кліпають і пильно на нього дивляться. А ніс почав рости і став довжелезним носиськом. Бідний Джеппетто спробував укоротити його. Та чим більше він обрізував і вкорочував цього нахабного носа, тим довший він ставав.

Потім майстер вирізав рота, який почав сміятись, перекривляти його, висувати язика. Джеппетто, щоб не псувати собі настрій, не звертав уваги. Після рота він зробив підборіддя, шию, плечі, тулуб і руки. Дерев'яний хлопчик раптом потягнув перуку Джеппетто і вдягнув її собі. Така нахабна поведінка дуже засмутила Джеппетто. Він сказав, що лялька ще не готова, а вже ображає свого батька. І витер сльозу.

Джеппетто вирізав ноги і навчив Піноккіо ходити. Той втік надвір. Бідний Джеппетто кинувся за ним слідом. Капосний Піноккіо біг величезними скоками, Джеппетто не міг його наздогнати.

Люди на вулиці зупинялися на місці і реготали. На щастя, нагодився карабінер (міліціонер), який подумав, що в когось утекло лоша. Він хвацько розкарячився посеред вулиці, щоб зупинити втікача. Піноккіо хотів перескочити між ногами, але карабінер схопив ляльку за носа і передав у руки Джеппетто. Старий хотів нам'яти втікачеві вуха, але їх не було. Джеппетто говорив, що покарає його вдома. Піноккіо впав на землю і не схотів іти. Скоро навколо них зібралася юрба роззяв і нероб. Дехто говорив, що Джеппетто – грубіян, тиран. Врешті карабінер, наслуховавшись таких розмов, відпустив на волю Піноккіо, а нещасного Джеппетто забрав у в'язницю.

ІV. ПРИГОДА ПІНОККІО З ЦВІРКУНОМ-БАЛАКУНОМ, З ЯКОЇ ВИПЛИВАЄ, ЩО ПОГАНІ ДІТИ НЕОХОЧЕ СЛУХАЮТЬ ЗАУВАЖЕННЯ ТИХ, ХТО ЗНАЄ БІЛЬШЕ ВІД НИХ

Шибеник Піноккіо подався навпростець через поле додому. Вдома він побачив великого Цвіркуна-балакуна, який мешкав тут понад сто років. Піноккіо сказав Цвіркунові забиратися геть. Але той сказав: "Горе тим дітям, що бунтуються проти батьків і здуру тікають з дому. Тяжко їм доведеться в житті, і рано чи пізно вони пожалкують про це".

Піноккіо сказав, що завтра втече звідси, бо не хоче ходити до школи. Краще лазити на дерева й видирати пташині гнізда. Терплячий і розсудливий Цвіркун радив навчитися якогось ремесла і чесно заробляти на шматок хліба. Але Піноккіо цікавило лише одне ремесло: їсти, пити, спати, розважатись із ранку до вечора, блукати собі, де

хоче. Цвіркунові було щиро жаль ляльку. Комаха сказав, що Піноккіо дерев'яний, але куди гірше те, що й голова в нього дерев'яна. Піноккіо вхопив дерев'яний молоток і пошпурив його в Цвіркуна-балакуна. На лихо, молоток попав просто в голову. Нещасний Цвіркун завмер на стіні.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

V. ПІНОККІО ЗГОЛОДНІВ І, ЗНАЙШОВШИ ЯЙЦЕ, НАДУМАВ ЗАСМАЖИТИ ЯЄЧНЮ, ТА ВОНА ПУРХНУЛА ВІД НЬОГО У ВІКНО

Споночіло. Піноккіо схотів їсти. Він побіг до вогнища, де кипів горщик, і спробував підняти покриття. Але це все Джеппетто просто намалював на стіні.

Піноккіо не знайшов жодної їжі. Дерев'яного хлопчика охопив відчай. Він заплакав і сказав, що Цвіркун був правий: Піноккіо негідник, бо завдав горя батькові і втік з дому.

Раптом Піноккіо побачив на купці сміття справжнє куряче яйце. Він зрадів, поставив сковорідку на жаровню. Він розбив яйце і збирався вилити його на сковорідку. Та замість білка і жовтка з яйця вискочило жваве і дуже ввічливе курчатко. Воно подякувало, що Піноккіо звільнив його, і вилетіло у відчинене вікно.

Бідолаха остовпів від подиву. А в животі йому кавчало дужче й дужче. Піноккіо надумав знову втекти з дому і податися до найближчого села. Він сподівався знайти там якусь милосердну душу, що дала би шматок хліба.

VI. ПІНОККІО ЗАСИНАЄ, ПОКЛАВШИ НОГИ НА ЖАРОВНЮ, І ВРАНЦІ ПРОКИДАЄТЬСЯ БЕЗ НІГ

На землю тим часом спустилася горобина зимова ніч. Гуркотів грім, спалахували блискавки, холодний вітер здіймав величезні хмари куряви, дерева скрипіли. Піноккіо страшенно боявся грому і блискавок, але голод був дужчий за страх. І дерев'яний хлопчик уже біг біля села.

Він подзвонив у двері найближчого будинку. Вийшов старий дідусь, який думав, що Піноккіо капосник, що видзвонює у двері. Тому дід облив його водою.

Мокрий Піноккіо вернувся додому. Він поклав свої промоклі і брудні ноги на жаровню, в якій ще жевріло вугілля. Так він і заснув. Поки спав, дерев'яні ноги зайнялись і перегоріли на попіл. Піноккіо прокинувся зранку, коли повернувся Джеппетто.

VII. ДЖЕППЕТТО, ПОВЕРНУВШИСЬ ДОДОМУ, ВІДДАЄ ЗГОЛОДНІЛОМУ ПІНОККІО СНІДАНОК, ЯКИЙ ПРИНІС ДЛЯ СЕБЕ

Він не міг відчинити двері для Джеппетто, бо не мав ніг. Джеппетто вліз у кімнату через вікно. Він сповнився жалістю до бідолахи, взяв його на руки, почав цілувати і пестити. А Піноккіо розповів про усі свої пригоди. Він заплакав і заридав так голосно, що його чути було за п'ять кілометрів.

Джеппетто витяг з кишені три груші, дав їх Піноккіо і сказав, що приготував їх собі на сніданок, але охоче віддає. Але той попросив ще й почистити груші. Тоді Джеппетто

пояснив, що треба звикати їсти все, але все-таки обібрав три груші. Джеппетто сказав зберегти огризки.

Строшивши три груші, Піноккіо позіхнув на весь рот і запхикав, що хоче ще їсти. Йому довелося з'їсти шкурки й огризки з груш. А Джеппетто сказав, що не треба дуже вередувати і перебирати їжею, бо ніколи не знаєш, що може статися з нами на цьому світі.

VIII. ДЖЕППЕТТО МАЙСТРУЄ ДЛЯ ПІНОККІО НОВІ НОГИ, А ПОТІМ ПРОДАЄ ВЛАСНУ КУРТКУ, ЩОБ КУПИТИ ЙОМУ БУКВАР

Джеппетто, щоб покарати Піноккіо за витівки, аж півдня не звертав уваги на плач за ногами. Коли дерев'яний хлопчик пообіцяв, що більше не тікатиме і піде до школи, Джеппетто заходився майструвати нові ноги. Не минуло й години, як нові ноги були готові.

Джеппетто розвів у яєчній шкаралупі столярного клею і приклеїв куди треба обидві ноги. Тільки-но дерев'яний хлопчик відчув, що знову має ноги, як враз почав стрибати, ніби збожеволів від радості.

Щоб ходити до школи, Піноккіо був потрібен одяг. Джеппетто був бідна людина і не мав у кишені жодної монетки, тож він зробив для Піноккіо курточку з кольорового паперу, черевики з дерева, а з м'якушки хліба ковпачок.

Добрий дідусь і Піноккіо засмутилися, бо грошей на буквар у них не було. Раптом Джеппетто схопив свою плисову приношену куртку і вибіг. А потім прибіг з букварем. Бідолашний дідусь лишився в самій сорочці, а надворі падав сніг. Піноккіо зрозумів, у чому річ, і, не стримавши пориву свого доброго серця, кинувся на шию Джеппетто і поцілував його.

IX. ПІНОККІО ПРОДАЄ БУКВАР, ЩОБ КУПИТИ КВИТОК У ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР

Як тільки перестав падати сніг, Піноккіо узяв під пахву свій новенький буквар, вийшов на вулицю і попрямував до школи. Дорогою він мріяв, що навчиться читати, писати, рахувати. А потім, вивчившись, заробить багато грошей і на перший заробіток купить батькові вовняну гарну куртку, оздоблену золотом і сріблом, з діамантовими гудзиками.

Вдалині почулася музика флейти і барабана. Піноккіо завагався: іти в школу чи повернути послухати музику. Він вирішив піти у школу завтра.

І ось він уже посеред площі, де виступав "Великий ляльковий театр". За вхід треба було заплатити чотири сольдо. Піноккіо продав свій буквар ганчірнику і зайшов в театр.

X. ЛЯЛЬКИ ОДРАЗУ ВПІЗНАЮТЬ СВОГО БРАТА ПІНОККІО І ВЛАШТОВУЮТЬ ЙОМУ ПИШНУ ЗУСТРІЧ, ТА В НАЙУРОЧИСТІШІЙ МОМЕНТ З'ЯВЛЯЄТЬСЯ ХАЗЯЇН ТЕАТРУ, І ПІНОККІО ЗАГРОЖУЄ ЖАХЛИВА НЕБЕЗПЕКА

На сцені театру були Арлекін та Полішинель. Вони, як завжди, сварилися між собою, обмінюючись погрозами, ляпасами і потиличниками.

Глядачі не спускали очей зі сцени і аж за животи бралися від сміху, бо дві ляльки сварились майстерно, ніби справжні люди. Зненацька Арлекін і Полішинель побачили

Піноккіо – свого дерев'яного брата. Усі ляльки покликали Піноккіо на сцену. Він вийшов і почалися обійми, дружні стусани й щиглі.

Глядачі хотіли вже далі дивитися виставу, але дерев'яні ляльки підхопили Піноккіо на плечі й урочисто винесли на передню частину сцени.

Прийшов хазяїн театру, такий страшний із себе, що навіть дивитися було страшно. У нього була чорна, як вугілля, борода, довга аж до землі; ходячи, він наступав на неї ногами. Рота мав широкого, як піч, очі блискали, як два червоні ліхтарі. В руках він тримав замашний нагай, сплетений із зміїних та лисячих хвостів.

Усі поніміли, запала тиша. Бідні ляльки тремтіли, як осикові листочки. "Ти чого прийшов до мого театру? Чинити неподобства?" — запитав у Піноккіо хазяїн. Він пообіцяв, що завтра з ним розквітається.

І справді, після вистави хазяїн пішов на кухню, де на товстому рожні смажився на вечерю величезний баран. Та для того, щоб м'ясо добре підсмажилось, не вистачало дров. Хазяїн покликав Арлекіна й Полішинеля і наказав їм принести Піноккіо, що висів у сінях на цвяшку. Арлекін і Полішинель спершу завагались, але, налякані страшним поглядом хазяїна, вийшли і незабаром повернулися, несучи попідруки Піноккіо, що кликав на поміч свого тата.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

XI. ЖЕРИВОГОНЬ ЧХАЄ І ПРОЩАЄ ПІНОККІО, ЯКИЙ ПОТІМ РЯТУЄ ВІД СМЕРТІ СВОГО ДРУГА АРЛЕКІНА

Хазяїн лялькового театру Жеривогонь (так його звали) в глибині душі був непоганою людиною. Він пройнявся співчуттям і жалістю до Піноккіо. Жеривогонь почав голосно чхати, а це означало, що йому було шкода Піноккіо.

Начхавшись удосталь, Жеривогонь запитав Піноккіо, чи живі його батьки. Дізнавшись, що Піноккіо має батька, Жеривогонь пожалів старого, який би дуже засмутився у разі спалення сина. Жеривогонь вирішив спалити іншу ляльку зі свого театру. Він покликав двох жандармів і наказав спалити Арлекіна. Той так злякався, що аж заточився і впав на підлогу. Піноккіо, побачивши це жахливе видовище, кинувся до ніг хазяїнові, ридаючи і обливаючи слізьми довжелезну бороду. Піноккіо сказав, щоб вкинули у вогонь його замість його бідного друга Арлекіна. Ці слова змусили заплакати всіх ляльок і жандармів.

Жеривогонь почав чхати. Він широко розкрив обійми і мовив до Піноккіо йти до нього, бо хоче його розцілувати. Піноккіо миттю підбіг, видерся по хазяїновій бороді і щиро-щиро поцілував його в кінчик носа. Почувши, що Арлекіна помилувано, ляльки побігли на сцену і почали танцювати і стрибати.

XII. ХАЗЯЇН ТЕАТРУ ЖЕРИВОГОНЬ ДАРУЄ ПІНОККІО П'ЯТЬ ЗОЛОТИХ МОНЕТ, ЩОБ ТОЙ ВІДНІС ЇХ СВОЄМУ БАТЬКОВІ ДЖЕППЕТТО, АЛЕ ПІНОККІО ПІДДАЄТЬСЯ НА УМОВЛЯННЯ ЛИСИЦІ Й КОТА І ЙДЕ З НИМИ

Наступного дня хазяїн театру покликав Піноккіо і розпитав про батька.

Дізнавшись, що Джеппетто продав свою єдину куртку, щоб купити буквар, Жеривогонь подарував Піноккіо п'ять золотих монет і наказав віднести їх батькові і привітати від його імені.

Піноккіо подякував хазяїнові театру, обняв по черзі всіх ляльок, навіть жандармів, і подався додому. Та не пройшов навіть півкілометра, як зустрів на вулиці Лисицю, криву на одну ногу, і зовсім сліпого Кота. Кульгава Лисиця йдучи спиралася на сліпого Кота і була йому за поводиря.

Лисиця сказала, що бачила Джеппетто, який дрижав від холоду. Піноккіо сказав, що відтепер батько не мерзнутиме, бо він має п'ять золотих монет. Почувши звабливий брязкіт монет, Лисиця мимоволі випростала свою криву ногу, а Кіт розплющив очі, які блиснули зеленим вогнем.

Піноккіо сказав, що купить татові куртку, а собі – буквар. Лисиця і Кіт сказали, що наука дурна. Білий дрізд, що сидів на дереві, попередив Піноккіо, щоб не слухав цих поганців. Але Кіт підстрибнув високо вгору, схопив птаха і схрупав разом з пір'ям.

Вони вже пройшли половину дороги, коли Лисиця сказала Піноккіо, що якщо він хоче збільшити кількість своєї монет, то має піти з ними в Країну дурнів. Там монет може стати дві тисячі п'ятсот, достатньо посадити їх на Чарівному полі. А наступного дня виросте гарне дерево, гілля на ньому вгинатиметься від золотих монет.

Піноккіо зрадів і сказав, що подарує трохи і Лисиці з Котом. Але ті сказали, що працюють просто заради щастя інших. "Які вони добродіші", — подумав Піноккіо і погодився йти з ними.

XIII. ТАВЕРНА "ЧЕРВОНІЙ РАК"

Вони йшли та йшли і аж надвечір дісталися до таверни "Червоний рак". Лисиця сказала, що треба спинитися тут, відпочити і поїсти, а опівночі вирушити в дорогу до Чарівного поля.

Зайшовши до таверни, Кіт ум'яв п'ять рибок і чотири порції кендюха з сиром пармезан, а Лисиця – зайця з легеньким гарніром – вгодованими курочками й молодими півниками. На закуску вона замовила рагу з куріпок, кроликів, жаб, ящірок і винограду. Піноккіо з'їв шматочок горіха і скибочку хліба. Бідолаха був ситий думками про золоті монети, які він збере на Чарівному полі.

Після вечері Лисиця попросила хазяїна підготувати дві кімнати: для Піноккіо і для неї з Котом. Хазяїн підморгнув Лисиці й Котові.

Піноккіо тільки ліг, одразу й заснув. Йому снилися монети. Опівночі прийшов хазяїн і сказав, що друзі Піноккіо уже годину як пішли, бо Кіт дістав звістку, що його старшеньке котеня відморозило собі лапки й ось-ось помре. А ще Лисиця і Кіт не заплатили за вечерю, бо так добре виховані, що не могли виявити до Піноккіо таку нечемність.

Піноккіо заплатив один золотий за себе та своїх супутників і вийшов з таверни. Він посувався вперед майже помацки, бо надворі було темно.

На стовбурі дерева Піноккіо побачив малу комаху, яка світилася. Вона назвалася тінню Цвіркуна-балакуна і дала пораду: повертатися назад і віднести тих чотири

золотих монети татові, який плаче й побивається, що більше ніколи не побачить Піноккіо. "Пам'ятай, Піноккіо, діти, які роблять, що їм заманеться, рано чи пізно жалкують про це" — сказав Цвіркун. Але Піноккіо вирішив іти далі.

XIV. НЕ ПОСЛУХАВШИСЬ ДОБРИХ ПОРАД ЦВІРКУНА-БАЛАКУНА, ПІНОККІО ЗУСТРІЧАЄТЬСЯ З РОЗБІЙНИКАМИ

Він прямував далі і міркував, які всі діти бідні й нещасні, бо їх усі вичитують і дають поради. Раптом дві постаті, закутані в мішки з-під вугілля напали на Піноккіо. Він встиг сховати своє золото під язик.

Його схопили за руки і сказали: "Гаманець або життя!". Піноккіо боявся вимовити бодай слово, бо тримав у роті монети. Він почав кланятись і махати руками, неначе німий, щоб дати зрозуміти, що він бідний дерев'яний хлопчик. Грабіжники погрозили вбити батька Піноккіо. "Ні, ні, тільки не татуся!" — вигукнув розпачливо Піноккіо, і в роті в нього задзвеніли монети. Тоді один розбійник схопив Піноккіо за носа, а другий за підборіддя, і почали смикати в гору-вниз, щоб примусити дерев'яного хлопчика роззявити рота, але рот не відкривався.

Один розбійник витягнув ніж і спробував засунути лезо між губи. Але Піноккіо схопив його руку в рота, відкусив і виплюнув котячу лапу. Піноккіо вирвався з лап розбійників, перескочив через огорожу і побіг через поле. Розбійники гналися за ним, мов собаки за зайцем.

Пробігши кілометрів п'ятнадцять, Піноккіо зовсім знемігся. Він раптом побачив височенну сосну, видерся на неї і вмотився на самісінькім вершечку. Розбійники теж спробували вилізти на дерево, але попадали на землю. Потім вони підпалили сосну. Піноккіо одчайдушно стрибонув з дерева і помчав через поля та виноградники. Розбійники – за ним.

Вже й розвиднялося, а вони все бігли. Піноккіо перестрибнув глибокий рів, повний брудної води. Розбійники й собі пострибали, та не доскочили й шубовснули у воду. Та потім все одно побігли за хлопчиком.

XV. РОЗБІЙНИКИ ЖЕНУТЬСЯ ЗА ПІНОККІО І, СПІЙМАВШИ, ВІШАЮТЬ НА ГІЛЦІ ВЕЛИКОГО ДУБА

Піноккіо побачив удалині білий будиночок, добіг до нього і постукав. Ніхто не озвався. Він постукав ще дужче. Знову тиша. Тоді Піноккіо почав гатити в двері головою і ногами. У вікні показалася Прекрасна Дівчинка з блакитним волоссям, обличчя в неї було жовте як віск, очі заплющені, руки складені на грудях. Не поворухнувши навіть губами, вона промовила, що в домі немає нікого, бо всі померли. І вона теж мертва, виглядає домовину, в якій її понесуть на кладовище. Промовивши ці слова, Дівчинка зникла, а вікно нечутно зачинилося.

Розбійники схопили Піноккіо за горло. Бідолаху повісили на Великому дубі. Після цього розбійники посідали на траві, чекаючи, поки повішений востаннє дриг'не ногами, а з рота вилетять монети. Та минуло три години, а Піноккіо все ще борсався у зашморгу, міцно стуливши рота. Розбійникам набридло чекати, і вони пішли собі, щоб завтра вернутися.

Тим часом знявся шалений вітер, і повішений загойдався, як церковний дзвін у свято. В очах потемніло. Не дочекавшись рятівника, Піноккіо згадав про свого батька... Піноккіо повис непорушно.

XVI. ПРЕКРАСНА ДІВЧИНКА З БЛАКИТНИМ ВОЛОССЯМ НАКАЗУЄ ЗНЯТИ ДЕРЕВ'ЯНОГО ХЛОПЧИКА З ДЕРЕВА, ПОКЛАСТИ В ПОСТІЛЬ І ВИКЛИКАЄ ТРЬОХ ЛІКАРІВ, ЩОБ ВОНИ ВСТАНОВИЛИ, ЖИВИЙ ВІН ЧИ МЕРТВИЙ

Прекрасна Дівчинка з блакитним волоссям знову виглянула у віконце й побачила повішеного Піноккіо. Серце її сповнилося безмежною жалістю до бідолахи, і вона тричі ляснула в долоні. Прилетів великий сокіл. Чарівна Фея (Дівчинка з блакитним волоссям насправді була дуже добра Фея, яка вже тисячу років жила на узліссі) наказала Соколові розірвати своїм міцним дзьобом мотузку, на якій гойдається хлопчик, і покласти його обережно на траву під дубом.

Сокіл виконав наказ. Фея ляснула в долоні двічі, і з'явився чудовий Пудель, який ходив на двох задніх ногах. Пудель був одягнений у парадну кучерську ліврею. На голові мав невеличкий трикутний капелюх, білу перуку. А ще на ньому був фрак шоколадного кольору з брильянтовими гудзиками і двома великими кишенями для кісток та короткі штанці з червоного оксамиту. На ногах він носив шовкові панчохи і легенькі черевички. Ззаду в нього висів капшук, куди він ховав у дощ свого хвоста. Пудель звався Медор. Фея наказала йому взяти найкращу карету і привезти нею дерев'яного хлопчика сюди.

Незабаром із стайні виїхала гарна блакитна карета, вся оббита канарковим пір'ям, а всередині в ній було повно баночок із збитими вершками й кремовими тістечками. Карету тягли сто пар білих мишей. Пудель сидів на передку.

Не минуло й чверті години, як карета повернулася. Фея взяла бідолашного Піноккіо на руки і віднесла в кімнату з перламутровими стінами, а потім послала по найславніших лікарів у всій околиці.

Незабаром один по одному з'явилися лікарі: Ворон, Сова і Цвіркун-балакун. Фея питала, чи живий чи мертвий хлопчик. Ворон сказав, що Піноккіо мертвий-мертвісінький. Та якщо, на жаль, він виявиться не мертвий, то можна напевно вважати, що він живий. Сова сказала, що дерев'яний хлопчик живий-живісінький, та якщо, на жаль, він виявиться не живий, то тоді він мертвий.

Цвіркун-балакун сказав, що розумний лікар, коли не знає, що сказати, хай краще помовчить. Він говорив, що знає цього хлопчика, який є запеклим ледарем. Піноккіо розплющив очі і вмить заплющив їх знову. А Цвіркун говорив далі, що Піноккіо шибеник, нероба, волоцюга, неслух, який рано чи пізно зажене в могилу свого батька. І тут усі в кімнаті почули приглушене хлипання і плач Піноккіо.

XVII. ПІНОККІО ЇСТЬ ЦУКЕРКУ, АЛЕ НЕ ХОЧЕ ПИТИ ЛІКИ. ТА ОДРАЗУ ВИПИВАЄ, КОЛИ БАЧИТЬ, ЩО ПО НЬОГО ПРИЙШЛИ МОГИЛЬНИКИ. ПОТІМ ВІН ЗНОВУ КАЖЕ НЕПРАВДУ І, ЯК КАРА, В НЬОГО ПОЧИНАЄ РОСТИ НІС

Щойно три лікарі вийшли з кімнати, Фея підступила до Піноккіо, поклала руку йому на лоба й одразу відчула, що в хлопчика жар. Вона висипала в склянку з водою

білий порошок і попросила випити. Піноккіо не хотів пити, бо ліки були гіркі. Фея пообіцяла цукерку за те, що він вип'є. Але Піноккіо миттю схрумкав цукерку, а ліки пити не схотів. Тоді Фея дала ще одну цукерку. Ніякі вмовляння не допомагали.

У кімнату зайшли чотири чорних, як сажа, кролики. На плечах вони несли невеличку труну і сказали, що прийшли по Піноккіо, бо йому жити ще лише кілька хвилин. Схопивши склянку обома руками, Піноккіо відразу випив ліки, а кролики вийшли.

Піноккіо через кілька хвилин зіскочив з ліжка здоровісінький, бо дерев'яні ляльки хворіють дуже рідко і дуже швидко одужують. Він розповів Феї про усі свої пригоди, але сказав, що загубив чотири монети (а вони лежали у його кишені). Від брехні його ніс виріс одразу на два пальці. Він сказав, що монети загубилися у лісі. Ніс його став ще довший. Після третьої брехні, що випив монети з ліками, ніс так подовшав, що бідний Піноккіо не міг повернутися.

А Фея дивилася на нього і сміялась з брехні. Вона сказала, що є дві брехні: та, що має короткі ноги, і та, у якої довгий ніс. Брехня Піноккіо саме з тих, що мають довгого носа. Піноккіо, не знаючи, де подітися від сорому, спробував утекти з кімнати, але не зміг: ніс так виріс, що він не міг пройти в двері.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

XVIII. ПІНОККІО ЗНОВУ ЗУСТРІЧАЄ ЛИСИЦЮ І КОТА І ЙДЕ З НИМИ НА ЧАРІВНЕ ПОЛЕ, ЩОБ ПОСІЯТИ ЧОТИРИ МОНЕТИ

Фея півгодини не зважала на дерев'яного хлопчика, що плакав і репетував. Вона зробила так навмисне, щоб покарати його й відучити од поганої звички брехати. А потім Фея ляснула в долоні, і в кімнату через вікно влетіла тисяча дятлів, які роздовбали носисько.

Піноккіо і Фея призналися, що люблять одне одного. Фея пообіцяла, що Піноккіо буде її братиком, а вона – його сестричкою. А ввечері прибуде батько Джеппетто. Піноккіо дуже зрадів і вирішив піти йому назустріч. Він побіг лісом. А коли добіг до Великого дуба, зустрів Лисицю і Кота. Піноккіо не догадувався, що це вони були розбійниками.

Під час розмови Піноккіо помітив, що Кіт кульгає на праву передню лапу, на ній бракувало подушечок і кігтів. Лисиця збрехала, що Кіт сам собі відкусив передню лапу і кинув бідному вовкові, щоб той угамував голод. Піноккіо розчулився.

Шахраї знову підманювали Піноккіо йти з ними на Чарівне поле, бо пізніше буде пізно: поле купив один великий пан, і завтра там уже нікому не дозволять сіяти гроші. Піноккіо завагався, бо згадав добру Фею, старенького Джеппетто і остороги Цвіркуна-балакуна. Але потім погодився йти.

Вони йшли вже півдня, коли побачили перед собою місто, яке називалося Дурнелови. Там ходили натовпи жебраків і нещасних. Час від часу проїжджали пишні карети, а в них сиділи то лисиці, то злодійкуваті сороки, то якісь хижі птахи.

Пройшовши містом, вони опинилися на звичайнісінькому полі, схожому на всі інші поля. Лисиця наказала закопати монети. Піноккіо послухався: вигріб ямку, поклав туди чотири монети і загорнув їх землею. Потім Піноккіо пішов до рову, зняв з ноги черевик – відра ж у нього не було, — набрав води і полив те місце, де лежали його монети.

Лисиця сказала, що тепер вони собі підуть. Піноккіо повернеться за двадцять хвилин і знайде тут деревце, гілки на ньому аж гнутимуться від золотих монет. Бідний хлопчик мало не збожеволів від радості, він тисячу разів подякував Лисиці та Котові і пообіцяв їм щедрий подарунок. Вони відмовилися і попрощалися з Піноккіо, побажавши щедрого врожаю.

XIX. У ПІНОККІО КРАДУТЬ ЗОЛОТІ МОНЕТИ, І ЗА ЦЕ ЙОГО САДЯТЬ НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ ДО В'ЯЗНИЦІ

Повернувшись у місто, дерев'яний хлопчик почав лічити хвилину за хвилиною і коли йому здалося, що час уже наспів, подався до Чарівного поля. Але там не було нічого. У місці, де закопав свої гроші, теж нічого не було.

Почувся чийсь гучний сміх. Це сміявся Папуга. Піноккіо не звертав уваги і знов поливав землю, якою були присипані золоті монети. Папуга сказав, що Піноккіо такий дурний, що повірив, ніби гроші можна сіяти і збирати на грядках. А чесно гроші можна заробити тільки власними руками й головою. Нарешті Піноккіо дізнався, що Лисиця з Котом забрали золоті монети і чкурнули щодуху геть.

З розпачу хлопчик побіг до міста й подався до судді поскаржитися на двох шахраїв. Суддею була стара мавпа з породи горил. Вона мала золоті окуляри без скелець. Піноккіо докладно розповів судді, як його обдурили. Але мавпа ув'язнила... Піноккіо. Бідолаха отетерів, хотів був протестувати, але жандарми швиденько заткнули йому рота і повели до в'язниці. Там він просидів би чотири місяці, якби не щасливий випадок: молодий імператор, який здобув велику перемогу над своїми ворогами, з радощів наказав відчинити в'язниці і випустити на волю всіх злодіїв.

XX. ВИЙШОВШИ З В'ЯЗНИЦІ, ПІНОККІО ХОЧЕ ПОВЕРНУТИСЯ В БУДИНОК ФЕЇ, АЛЕ ПО ДОРОЗІ ЗУСТРІЧАЄТЬСЯ З ЖАХЛИВОЮ ЗМІЄЮ, А ПОТІМ ПОТРАПЛЯЄ У ПАСТКУ

Піноккіо попрямував до будиночка Феї. Невдовзі перед тим пройшов великий дощ, і Піноккіо брів по коліна в багні. Бажаючи побачити свого батька і сестричку з блакитним волоссям, він біг і забрюхався по саму шию. Піноккіо говорив до себе, що тепер житиме по-іншому: стане розумним і слухняним хлопцем, бо неслухняним дітям завжди перепадає на горіхи, їм ніяк не щастить у житті.

Раптом Піноккіо побачив Величезну Змію, що лежала поперек дороги. Шкіра в неї була зелена, очі – як жарини, а з кінчика хвоста курився дим. Жах огорнув дерев'яного хлопчика. Він відбіг назад на півкілометра, щоб перечекати, поки Змія поповзе собі геть. Змія все не рушала з місця. Тоді Піноккіо підійшов і попросив посунутись. Змія навіть не ворухнулася. Він ще говорив до неї, але вона була мов нежива. Піноккіо спробував переступити через Змію, та не встиг підняти ногу, як Змія випросталася. Піноккіо з переляку відскочив, зачепився і впав на землю. Він загруз головою в

багнюку, а ноги лишилися стирчати догори. Змія сміялася з нього так довго, що в неї у грудях лопнула жила. І цього разу вона здохла насправді.

Піноккіо кинувся бігти, щоб дістатися до будинку Феї ще завидна. Та по дорозі йому дуже схотілося їсти, і він заскочив у чийсь садок, зірвати гроно винограду. Тільки-но він потягся до ягід, як дві гострі залізні щелепи схопили його ногу. Хлопець спіймався у пастку, що її селяни поставили на куниць, які занаділись до курників.

XXI. ПІНОККІО ПОТРАПЛЯЄ ДО СЕЛЯНИНА, ЯКИЙ ПРИМУШУЄ ДЕРЕВ'ЯНОГО ХЛОПЧИКА СТЕРЕГТИ КУРНИК

Піноккіо заплакав, зарепетував, заблагав рятунку. Ніхто не приходив. На землю спустилася ніч. Хлопчик розповів про свою пригоду з виноградом Світлячкові. Той сказав, що голод – це ще не причина, щоб привласнювати добро, яке тобі не належить.

Прийшов хазяїн садка. Він здивувався, коли замість куниці побачив хлопчика. Хазяїн сказав, що хто краде виноград, той крастиме і курей. Він схопив хлопця за комір і потяг його до своєї хати. Вдома він сказав, що його пес здох, і Піноккіо стане на його місце: буде сторожовим собакою.

Селянин надяг Піноккіо на шию грубий нашийник і туго стягнув його. До нашийника був приклепаний довгий ланцюг. Нещасний Піноккіо лишився на подвір'ї. Він лежав на землі ледь живий з холоду, голоду та страху. Він щиро пожалів, що був таким нечемним, а потім заліз у будку і заснув.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

XXII. ПІНОККІО ВИКРИВАЄ ЗЛОДІЇВ, І ЗА ВІРНУ СЛУЖБУ СЕЛЯНИН ВІДПУСКАЄ ЙОГО НА ВОЛЮ

Дерев'яний хлопчик спав, але раптом його розбудив чийсь шепіт. Піноккіо побачив чотирьох звірят з темною шкуркою, схожих на котів. Вони збилися до купи і про щось радилися. Це були куниці, хижі звірята, які понад усе люблять яйця і молоденьких курочок. Одна з куниць підійшли до будки і покликала Мелампо, але у будці був Піноккіо. А Мелампо – це собака, що здох. Він був у спілці з куницями.

Чотири куниці, певні, що боятися нічого, побігли до курника. Щойно вони зайшли, як почули, що двері за ними гучно хряснули. То Піноккіо зачинив двері та ще й прикотив під них велику каменюку. Після цього він загавкав, як сторожовий собака. На гавкіт селянин устав з ліжка, взяв рушницю і спіймав усіх куниць. Підійшовши до Піноккіо, селянин подякував і сказав, що звільняє Піноккіо і відпускає додому.

XXIII. ПІНОККІО ОПЛАКУЄ СМЕРТЬ ПРЕКРАСНОЇ ДІВЧИНКИ З БЛАКИТНИМ ВОЛОССЯМ, ПОТІМ ЗУСТРІЧАЄ ГОЛУБА, ЛЕТИТЬ НА НЬОМУ НА БЕРЕГ МОРЯ, ДЕ КИДАЄТЬСЯ У ВОДУ РЯТУВАТИ СВОГО БАТЬКА ДЖЕППЕТТО

Піноккіо дістався до великого шляху, що вів до будиночка Феї. Коли він опинився на луці, де колись стояв білий будиночок, побачив, що нічого немає. Була лише мармурова плита, на якій були викарбувані сумні слова: "Тут поховано Дівчинку з блакитним волоссям, яка померла від страждань, що їх завдав їй братик Піноккіо,

назавжди покинувши її". Піноккіо зайшовся розпачливим риданням. Він проплакав цілу ніч, плакав, коли настав день, хоча в нього вже не було більше сліз.

У повітрі з'явився великий Голуб. Він завмер на місці з розкинутими крилами і гукнув з висоти, чи хлопчик часом не Піноккіо. Адже Голуб шукав його, бо три дні тому на березі моря покинув Джеппетто, який майстрував собі маленького човника, щоб переплисти океан. Виявилося, що Джеппетто вже понад чотири місяці блукає по світу, шукаючи Піноккіо. Тепер він збирається у далекі країни Нового Світу, бо думає, що хлопчик там.

Оскільки Піноккіо був легенький, як папірчик, то заскочив Голубові на спину і полетів до батька. Летіли цілий день. Надвечір вони забралися в покинутий голубник. Відпочивши трохи, вони знов рушили в дорогу і наступного ранку були на березі моря. Голуб спустив Піноккіо на землю і, не слухаючи слів подяки, знявся вгору й зник.

На березі було повно людей, які дивилися на море і кричали, що човник з Джеппетто ось-ось потоне. Човник бурхливі хвилі кидали вгору-вниз. Піноккіо видерся на високу скелю, гукав звідти свого батька, махав руками, носовою хусточкою і навіть ковпачком. Схоже, що Джеппетто впізнав хлопчика, бо й собі зняв шапку і помахав нею. Зненацька набігла величезна хвиля, і човник зник. Піноккіо кинувся з скелі в море, вигукнувши: "Я врятую свого татуся!". Піноккіо був дерев'яний, тому не потонув, а поплив як риба. "Бідний хлопчик!" — сказали рибалки і з молитвами розійшлися по домівках.

XXIV. ПІНОККІО ДІСТАЄТЬСЯ ДО ОСТРОВА ПРАЦЬОВИТИХ БДЖІЛ І ЗНОВУ ЗНАХОДИТЬ ТАМ ФЕЮ

Піноккіо, охоплений бажанням будь-що врятувати батька, плив цілу ніч. Була злива, град, грім і блискавки. На світанку дерев'яний хлопчик побачив острів посеред моря. Він вибрався на острів і почав удивлятися в море, чи не побачить човника з людиною. Він не побачив нікого. І на острові теж не було ані душі.

Думка про те, що він опинився сам-самісінький на цьому безлюдному острові, дуже засмутила Піноккіо. Раптом він побачив Дельфіна. Той розповів, що треба піти стежкою ліворуч, а потім прямо і потім можна потрапити в якесь село. Піноккіо розпитував про батька і дізнався, що його проковтнула велика Акула, більша, ніж п'ятиповерховий будинок.

Піноккіо перелякався, подякував Дельфінові і майже бігцем подався стежкою. Він дістався до маленького села Працьовитих Бджіл. Там усі працювали, нероби чи волоцюги там не водилися.

Піноккіо почав мучити голод. Було два способи вгамувати голод: попроситись на роботу або виканючити в когось якийсь сольдо чи шматочок хліба. Просити милостиню він соромився. Аж ось на вулиці з'явився засапаний, спітнілий чоловік, він ледве тягнув два візки з вугіллям. Піноккіо, побачивши по обличчю, що то ніби добра людина, підійшов і попросив одну монету. Вугляр пообіцяв чотири, але треба було допомогти дотягти додому два візки з вугіллям. Піноккіо не захотів працювати.

Трохи згодом на вулиці з'явився муляр, який ніс на плечі кошик з вапном. Муляр

сказав, що дасть п'ять сольдо, але треба нести вапно. За півгодини пройшло чоловік двадцять: у всіх Піноккіо просив милостиню, але всі відповідали, щоб він пошукав собі роботи. Та ось з'явилася гарна жінка, яка несла два глеки з водою. Вона дозволила напиться, а потім сказала, що дасть добрячу скибку хліба, якщо Піноккіо допоможе занести глечики додому. Вона ще пообіцяла повну миску цвітної капусти і гарну цукерку з лікером. Піноккіо погодився.

Коли вони прийшли додому, Піноккіо втамував лютий голод і підвів голову, щоб подякувати своїй благодійниці. Вона виявилася дуже схожою на маленьку Фею. Піноккіо нестримно розплакався, впав навколішки й обійняв її ноги.

XXV. ПІНОККІО ДАЄ ФЕЇ ОБІЦЯНКУ БУТИ ХОРОШИМ І ВЧИТИСЯ: ЙОМУ, МОВЛЯВ, НАБРИДЛО БУТИ ДЕРЕВ'ЯНИМ ЧОЛОВІЧКОМ, І ВІН ХОЧЕ СТАТИ СПРАВЖНІМ ХЛОПЧИКОМ

Фея не приховувала, що це вона. Але тепер вона була дорослою тіткою. Піноккіо сказав, що називатиме її мамою. Його цікавило, як вона змогла так швидко вирости. Але Фея залишила це таємницею. Піноккіо теж хотілось підрости, але Фея сказала, що дерев'яні ляльки не ростуть. Тоді хлопчику захотілося стати людиною. Фея сказала, що людиною він стане, як заслужить: стане хорошим слухняним хлопчиком, буде працювати, не брехатиме, говоритиме правду і ходитиме до школи.

Фея говорила, що діти з добрим серцем, хоча іноді й роблять капості і не слухаються старших, можуть стати хорошими. Завжди є надія, що вони стануть на добрий шлях. Тому вона й прийшла сюди по Піноккіо і стане його мамою. Від завтра Піноккіо мав ходити до школи, вибрати собі якесь ремесло або фах на свій смак. Піноккіо пообіцяв, що все це зробить.

XXVI. ПІНОККІО З ТОВАРИШАМИ ПО ШКОЛІ ЙДЕ НА БЕРЕГ МОРЯ, ЩОБ ПОБАЧИТИ АКУЛУ

Наступного дня Піноккіо пішов до школи. Уявіть собі радість шибеників, коли до їхнього класу зайшов дерев'яний хлопчик! Усі збиткувалися над Піноккіо. Спершу він майже не звертав уваги на ці витівки, але потім сказав, що він не клоун і хоче поваги.

Найнахабніший простягнув руку, наміряючись схопити новачка за носа. Але він не встиг цього зробити, бо Піноккіо з-під столу копнув нахабу черевиком по нозі. Іншого Піноккіо штурхонував ліктем у живіт. Після цього самозахисту новачок здобув повагу і симпатії всіх хлопців у школі. Вчитель теж не міг нахвалитись Піноккіо, такий він був уважний, старанний та розумний учень. Єдиною вадою його було те, що він дуже заприятелював з найгіршими шибениками в школі. Фея попереджувала, щоб ця дружба не зайшла на щось погане.

І ось одного чудового дня по дорозі до школи він зустрівся з ватагою своїх приятелів. Вони розповіли, що до берегів припливла Акула, здоровенна, як гора. Хлопці переконали Піноккіо прогуляти школу і подивитися на Акулу. Піноккіо хотів піти, бо це могла бути та Акула, що проковтнула Джеппетто. І вся ватага з книжками й зошитами під пахвами гайнула до берега. Нещасний Піноккіо в цю мить ще не знав, яким жахливим і страшним подіям він мчить назустріч.

XXVII. ВЕЛИКА БІЙКА МІЖ ПІНОККІО І ЙОГО ПРИЯТЕЛЯМИ. ОДНОГО З НИХ ПОРАНЕНО, І КАРАБІНЕРИ ЗААРЕШТОВУЮТЬ ПІНОККІО...

Вибігши на берег, Піноккіо зразу окинув поглядом море, але Акули ніде не побачив. Піноккіо зрозумів, що приятелі його обдурили. Він страшенно розсердився. А приятелі глузували, що Піноккіо старанний і порядний учень, і хотіли, щоб він зненавидів школу, уроки і вчителя.

Коли Піноккіо відмовився, найдужчий з усієї ватаги хлопець стукнув дерев'яного хлопчика кулаком по голові. Піноккіо теж пустив у роботу кулаки, і почалася битва. Хоч Піноккіо був сам, він боронився, як герой. Хлопці, розсердившись, що не можуть дістати дерев'яного хлопчика, почали кидати в нього всім, що було напохваті. Полетіли букварі, граматики, арифметики та інші шкільні речі. Але Піноккіо спритно ухилявся; і книжки, пролітаючи над його головою, падали в море.

З води виліз великий Краб і просив закінчити бійку. Капосник Піноккіо, озирнувшись, нечемно відповів: "Заткни пельку, Крабе!..". У цей час хлопчаки забрали книжки Піноккіо. Серед цих книжок одна була грубезна арифметика. Один з шибеників схопив її, пожбурих щосили, цілячись Піноккіо в голову, але влучив у одного з своїх товаришів. Той бухнувся на пісок. Побачивши таке, хлопчаки перелякались і сипнули врозтіч. За мить їх уже й сліду не було.

А Піноккіо залишився. Він, дарма що був переляканий у смерть, побіг до води, намочив носовичок і приклав до скроні свого нещасного товариша. Піноккіо плакав над Евдженіо. Та ось надійшли два карабінери. Вони побачили, що Евдженіо поранено в скроню. Оскільки підручник належав Піноккіо, дерев'яного хлопчика заарештували. А пораненого доручили рибалкам.

Рвучкий вітер зірвав з голови Піноккіо ковпачок і відніс його кроків на десять від стежки. Карабінери відпустили Піноккіо по ковпачок, але хлопчик побіг і втік. Карабінери, зрозумівши, що наздогнати хлопчика дуже важко, нацькували на нього величезного бульдога, який на собачих перегонах завоював першу премію.

XXVIII. ПІНОККІО ЗАГРОЖУЄ НЕБЕЗПЕКА БУТИ ПІДСМАЖЕНИМ НА СКОВОРІДЦІ ЗАМІСТЬ РИБИ

Алідоро (так звали поліцейського пса) майже наздоганяв його. Але Піноккіо добіг до берега і шубовснув у море. Нещасний пес не вмів плавати й почав тонути. Почувши розпачливі зойки, Піноккіо, який усе-таки мав добре серце, пожалів собаку і витяг її на прибережний пісок. Але перед тим собака пообіцяв, що не чіпатиме Піноккіо.

Дерев'яний хлопчик плигнув назад у море і поплив. Нарешті йому здалося, що він дістався до безпечного місця. На березі між скель темнів отвір печери, з якого йшов дим. Раптом хлопчик опинився у величезній сітці серед купи риби. А з печери вийшов бридкий зелений рибалка. Він заніс сітку з рибою в темну й закурену печеру, посеред неї шипіла величезна сковорода з олією. Рибалка витягав рибу: тріску, кефаль, камбалу, окуня, сардину. У неводі лишився тільки Піноккіо. Витягши його, рибалка витріщив очі від подиву і сказав, що це морський рак. Піноккіо, образившись, сказав, що він – дерев'яний хлопчик. Та рибалка і далі мав намір з'їсти Піноккіо. Піноккіо

звивався і пручався, тому рибалка узяв пучок міцного очерету, зв'язав хлопчика за руки й за ноги і кинув у ночви до іншої риби. Потім він дістав величезну миску з борошном і висипав туди всю рибу. Обкачуючи кожную рибину в борошні, рибалка кидав її на сковороду. Надійшла черга й Піноккіо. Рибалка обкачав Піноккіо п'ять чи шість разів у борошні так, що той став схожий на гіпсову ляльку. Потім схопив його за тулуб і...

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

XXIX. ПІНОККІО ПОВЕРТАЄТЬСЯ В БУДИНОК ФЕЇ, ЯКА ОБІЦЯЄ, ЩО НАСТУПНОГО ДНЯ ВІН СТАНЕ СПРАВЖНІМ ХЛОПЧИКОМ, А НЕ ДЕРЕВ'ЯНОЮ ЛЯЛКОЮ. НА ЧЕСТЬ ЦЬЄЇ УРОЧИСТОЇ ПОДІЇ МАЄ ВІДБУТИСЯ ВЕЛИКИЙ БЕНКЕТ

Саме в ту мить, коли рибалка хотів уже кинути Піноккіо на сковороду, до печери зайшов великий собака, якого принадив сюди гострий, спокусливий запах смаженої риби. Рибалка хотів вигнати собаку і замахнувся ногою. Поліцейський собака не звик до такої гостини і люто вишкірив зуби. В цю мить Піноккіо впізнав Алідоро і попросив допомоги. Пес підстрибнув, схопив Піноккіо і, обережно тримаючи його в зубах, вибіг з печери і помчав як вітер. Рибалка розлютився, що ласа здобич вислизнула з його рук, і погнався за собакою, але пробіг кілька кроків, закашлявся й повернув назад.

Тим часом Алідоро вибіг на стежку, що вела в село, зупинився і обережно поклав на землю Піноккіо. Алідоро, всміхаючись, простягнув дерев'яному хлопчикові праву лапу, яку той міцно-міцно потиснув. На цьому вони й розійшлися.

Пес побіг додому, а Піноккіо, лишившись наодинці, подався до ближньої хатини. Там він спитав у якогось дідуса про Евдженію. Дідусь сказав, що хлопчик живий і повернувся додому. Дідусь говорив, що поранив хлопця якийсь Піноккіо – шибеник, волоцюга, справжній шибайголова. Але Піноккіо сказав, що це чудовий хлопець, який охоче вчиться, слухняний, дуже відданий своєму батькові і родині...

Отак безсоромно брешучи, дерев'яний хлопчик торкнувся свого носа і помітив, що він став довший на цілу долоню. Страшенно переляканий, він закричав: "Не вірте мені, добрий чоловіче". Тільки-но він вимовив ці слова, його ніс поменшав. Дідусь помітив, що хлопчик не має курточки, штанців й ковпачка, тому він дав йому маленький мішечок з-під квасолі, бо нічого іншого не мав. Піноккіо прорізав ножицями у мішечку маленьку дірку внизу і дві по боках і надяг на себе, як сорочку. В такій одежині він попрямував до села.

Та дорогою він завагався, як з'явиться перед Феєю. Коли він дістався до села, була вже ніч, знялася буря, полив рясний дощ. Піноккіо пішов прямо до будинку Феї з твердим наміром постукати в двері й попросити, щоб йому відчинили. Чотири рази він вагався і відходив від дверей. Аж нарешті тихенько стукнув у двері. На четвертому поверсі відчинилося віконце, і Піноккіо побачив великого Слимака з лампою на голові. Піноккіо попросив відчинити.

Минула година, дві, а двері все не відчинялися. Піноккіо, який тремтів від холоду,

дощу і страху, наважився постукати вдруге, на цей раз дужче. Відчинилося вікно поверхом нижче. Слимак сказав, що ніколи не поспішає. Пробило північ, потім годину ночі, потім другу годину після півночі, а двері все не відчинялися.

Тоді Піноккіо урвався терпець, розлючений, він схопив кільце з наміром постукати так, щоб луна пішла по всьому будинку. Але залізне калатало раптом перетворилося на живого в'юна, який вислизнув з рук і зник у рівчаку посеред, вулиці. Піноккіо вирішив бити у двері ногами. Він щосили вдарив у двері ногою. Удар був такий сильний, що нога застрягла в дверях і не витягалася. Так він простояв до ранку, поки відчинив Слимак. Він сказав, що фея спить і її не можна будити. Піноккіо попросив їсти. Через три з половиною години Слимак повернувся, несучи на голові срібну мисочку. В ній лежали хліб, смажене курча і чотири спілих абрикоси. Цей сніданок прислала Фея. Та все це було несправжнє. Від голоду Піноккіо зомлів.

Опритомнівши, Піноккіо побачив, що лежить у м'якому ліжку, а поряд сидить Фея. Вона говорила, що на цей раз прощає, але горе йому, якщо знову не послухається. Піноккіо поклявся, що буде вчитися й поводитися добре.

Він дотримав свого слова аж до кінця навчального року. На екзаменах, перед канікулами, він виявився найкращим учнем у школі. Фея пообіцяла, що завтра Піноккіо стане справжнім хлопчиком. Всі його друзі мали бути запрошені наступного дня на великий бенкет у будинку Феї з нагоди такої урочистої події. Фея приготувала двісті чашок кави з молоком і чотириста булочок, намазаних маслом з обох боків. Свято було б дуже гарне і дуже веселе, але...

XXX. ЗАМІСТЬ СТАТИ СПРАВЖНІМ ХЛОПЧИКОМ, ПІНОКІО ПОТАЙ ВИРУШАЄ ЗІ СВОЇМ ДРУГОМ ҐНОТИКОМ У КРАЇНУ РОЗВАГ

Піноккіо попросився у Феї піти в місто, щоб передати запрошення на бенкет товаришам. Фея просила повернутися завидна.

Піноккіо вибіг з дому. Він обійшов усіх своїх товаришів. Але найулюбленішого і найближчого друга на ім'я Ромео (його називали Ґнотик, бо він був худенький і сухенький, а ще був найбільший ледар і бешкетник у школі) Піноккіо ледве знайшов в якомусь дворі. Ґнотик говорив, що не зможе прийти, бо сьогодні опівночі переселяється у країну нероб і ледарів. Там немає ні шкіл, ні вчителів, ні книжок. Кожний тиждень складається з шести четвергів і однієї неділі. А усі розважаються цілісінькими днями.

Піноккіо не піддавався а вмовляння, бо його чекала Фея. Він ступив уже два кроки, щоб піти собі, та раптом повернувся. Тим часом стало зовсім темно, і приїхав фургон, який мав забрати Ґнотика. Піноккіо перепитав, чи правда, що в тій країні не треба вчитися.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

XXXI. ПІСЛЯ П'ЯТИ МІСЯЦІВ БЕЗТУРБОТНОГО ЖИТТЯ В ЧУДЕСНІЙ КРАЇНІ ПІНОККІО, НА СВІЙ ПОДИВ, ПОМІЧАЄ, ЩО...

Фургон тягли дванадцять пар осликів різної масті. На ногах вони мали білі шкіряні чобітки. Візник був чоловічок ширший, ніж вищий.

Всі діти, побачивши цього Чоловічка, одразу закохувалися в нього і юрбою поспішали у фургон. Там було повно хлопчиків віком від восьми до дванадцяти років. Ѓнотик сів на дишлі, бо місця не було вже, а тоді просив їхати і Піноккіо. Коли почали просити усі хлопці, Піноккіо завагався. Нарешті він згодився. Хотів сісти на ослика, але тварина підкинула бідолаху в повітря. За цей вчинок Чоловічок відкусив ослику половину правого вуха.

Піноккіо підвівся і, страшенно розлючений, одним стрибком скочив на спину бідної тварини. Хлопці закричали: "Хай живе Піноккіо!". Але ослик знову скинув Піноккіо. Знову розлігся регіт. А Чоловічок відкусив половину другого вуха ослика. Піноккіо сів знову, і фургон рушив. Піноккіо почувся тихенький голосок: "Нещасний дурнику, ти зробив по-своєму, тепер начувайся". Це говорив ослик. Згодом Піноккіо почув той самий тоненький голосок, який просив опам'ятатися. Піноккіо скочив з ослика й підбіг до його морди. Ослик плакав.

Чоловічок наказав Піноккіо сідати, і фургон знову рушив. На світанку всі дісталися до Країни розваг.

Жили тут тільки самі діти від восьми до чотирнадцяти років. Усюди вешталися ватаги нероб. Тут грали в піжмурки, там у квача. Одні, одягнуті клоунами, ковтали палаюче клоччя, другі декламували, треті співали. Тут стояв пекельний галас, гармидер, а на всіх стінах, були написані чудові слова, наприклад: "Хай жевуть росвахи", "Ни хочимо хотити до школи", "Геть орихмстику!".

Піноккіо, Ѓнотик та інші хлопці, які приїхали, одразу ринули в цей гармидер і за кілька хвилин подружилися з усіма.

Минуло п'ять місяців безтурботного життя в прекрасній Країні розваг. І ось, прокинувшись одного ранку, Піноккіо був страшенно вражений надзвичайно прикрою несподіванкою.

XXXII. У ПІНОККІО ВИРОСТАЮТЬ ОСЛЯЧІ ВУХА, А ЗГОДОМ ВІН ОБЕРТАЄТЬСЯ НА СПРАВЖНЬОГО ОСЛА І НАВІТЬ ПОЧИНАЄ РЕВТИ ПО-ОСЛЯЧОМУ

Прокинувшись, Піноккіо помітив у себе осяччі вуха. Він почав плакати, голосити, битися головою об стіну. Але що більше він бідкався, то швидше росли його вуха.

Почувши розпачливі зойки, до кімнати ввійшов Ховрашок, що жив поверхом вище. Він сказав, що в Піноккіо осячча гарячка і за дві-три години він стане справжнім віслюком. Адже у книзі мудрості записано, що всі ледачі діти, які відмовилися від книжок, школи, навчання, неминуче обертаються на маленьких віслюків.

Піноккіо каявся, що послухався Ѓнотика, і вважав себе без глузду і без серця. Він пішов до Ѓнотика і побачив, що у друга теж вирости осяччі вуха

Друзі довго реготалися. Але раптом їхні руки перетворилися на ноги, обличчя видовжились і стали мордами, а спина покритися світло-сірою шерстю з чорними цятками. Ззаду в них вирости хвости. Замість плачу у них тепер виходило лиш: "І-га, і-га, і-га!". До них прийшов Чоловічок, візник фургона.

XXXIII. ПІСЛЯ ТОГО ЯК ПІНОККІО СТАВ СПРАВЖНІМ ОСЛОМ, ЙОГО КУПУЄ ДИРЕКТОР ЦИРКУ, ЩОБ НАВЧИТИ ТАНЦЮВАТИ І СТРИБАТИ КРІЗЬ ОБРУЧІ. ТА ОДНОГО ВЕЧОРА, ПОШКОДИВШИ НОГУ, ПІНОККІО ПОТРАПЛЯЄ ДО ІНШОГО ПОКУПЦЯ, ЯКИЙ ХОЧЕ ЗДЕРТИ З НЬОГО ШКУРУ НА БУБОН

Чоловічок погладив їх, обмацав, поплескав по хребту, вичистив шкреблом, надів вуздечки і повів продавати на базарну площу. Покупців довго не довелося чекати. Гнотика купив селянин, а Піноккіо продали директорів цирку, який хотів навчити його стрибати і танцювати разом з іншими звірятами, що були у нього в трупі.

Для Піноккіо з перших днів почалося тяжке, сповнене злигоднів життя. Коли його привели до стайні, новий хазяїн дав йому сіна і соломи. Піноккіо не їв такого. Хазяїн оперезав Піноккіо по ногах батоном. Той від болю заплакав, заревів. Після другого удару Піноккіо мовчав, щоб не було гірше.

Прокинувшись наступного ранку, він не знайшов у яслах навіть жменьки сіна, бо за ніч усе виїв. Піноккіо вчився стрибати крізь обручі, пробивати головою паперові кружала, танцювати вальс і польку, стояти на задніх ногах.

Одного дня мала відбутися велика святкова вистава. І вперше мав виступити ослик Піноккіо під іменем "Зірка танцю".

Того вечора цирк був повний-повнісінький. Після першого відділу програми на арені з'явився сам директор цирку і оголосив виступ ослика. На арену вийшов ослик Піноккіо. На ньому була нова вуздечка з блискучої шкіри з мідними пряжками і цвяшками. Вуха його прикрашали дві білі камелії, грива була заплетена червоними шовковими стрічками в маленькі кіски, замість попруги був шарф, а хвіст був перевитий стрічками. Директор сказав, що зміг навчити цього ослика танцювати, стрибати крізь обручі й паперові кружала.

Ослик пішов навколо арени, перейшов з кроку на клус, пустився бігти щодуху, прикинувся пораненим і впав на землю, коли вистрелили. Підводячись, він побачив у ложі гарну даму. На шиї в неї був важкий золотий ланцюжок, на якому висів медальйон з портретом дерев'яного хлопчика. Дама виявилася Феєю. Він хотів покликати її, але замість слів, з його горлянки вирвався такий гучний і довгий рев, що в залі знявся регіт.

Директор ударив його пужалом по морді. А Фея раптом зникла. Ослик відчув себе глибоко нещасним. На очі йому набігли сльози, і він гірко заплакав. Директор наказав стрибати в обруч, але Піноккіо пробігав під ним. Нарешті Піноккіо наважився стрибнути, але зачепився задніми ногами за обруч і впав на землю, як мішок. Коли він підвівся, то кульгав на одну ногу і насилу дістався до стайні.

Ветеринар оглянув ослика і сказав, що той залишиться кривим на ногу на все життя. Ослика продали на базарі, щоб з його шкіри зробити бубон для сільського оркестру. Покупець повів ослика на берег моря, щоб спочатку втопити.

XXXIV. ПІНОККІО ОБГРИЗАЮТЬ РИБИ, І ВІН ЗНОВУ СТАЄ ДЕРЕВ'ЯНИМ ХЛОПЧИКОМ. ТА КОЛИ РЯТУВАВСЯ УПЛАВ, ЙОГО ПРОКОВТНУЛА СТРАХІТЛИВА АКУЛА

Ослик був у воді вже п'ятдесят хвилин, і покупець вирішив уже витягати. Але замість мертвого ослика на поверхню виринув живий дерев'яний хлопчик. Він розповів свої пригоди, а на кінець сказав, що добра Фея побачила, що він потопав і послала величезну зграю риби, яка почала їсти Піноккіо, доки не лишилося дерево, з якого він зроблений.

Та покупцеві хотілося повернути своїх двадцять сольдо. Тому вирішив продати Піноккіо на тріски розпалювати камін. Але хлопчик стрибнув у воду і втік.

За мить він був уже так далеко від берега, що майже зник з очей. Піноккіо плив навмання у відкрите море і раптом побачив попереду білу, ніби мармурову скелю. На її верхів'ї стояла гарна Кізочка блакитного кольору, такого, як волосся Феї. Піноккіо поплив до Кізочки і раптом з води виринула страхітлива голова морського чудовиська і посунула на нього. Хлопчика проковтнула ота сама величезна Акула.

Отямившись, Піноккіо довго не міг збагнути, де він. Довкола панувала суцільна темрява. Якийсь час Піноккіо бадьорився, та згодом заридав. До нього заговорив бідний Тунець, якого Акула проковтнула разом з хлопчиком. Піноккіо помітив удаліні дивну ясну цятку. Тунець сказав, що це, мабуть, ще одна нещасна жертва.

XXXV. ПІНОККІО ЗНАХОДИТЬ У ЧЕРЕВІ АКУЛИ. А КОГО? ПРОЧИТАЄТЕ ЦЕЙ РОЗДІЛ І ДІЗНАЄТЕСЬ

Попрощавшись із своїм добрим другом Тунцем, Піноккіо подався в темряву. Він посувався напوماцки туди, де блимала малесенька цяточка світла. Ішов, ішов, нарешті дійшов, і що ж він там побачив? Ви ніколи не вгадали б! Там стояв маленький столик, на столику горіла свічка, застромлена в зелену пляшку. За столом сидів білий дідусь і жував живих рибинок. Там сидів був Джеппетто.

Піноккіо заходився розповідати геть усі свої пригоди. Джеппетто розповів, що уже два роки живе у Акулі. На щастя, вона проковтнула цілий корабель, який був завантажений м'ясними консервами, сухарями, пляшками з вином, родзинками, сиром, кавою, цукром, лійковими свічками і сірниками. Завдяки цьому Джеппетто зміг прожити тут два роки, але припаси скінчилися. Піноккіо пропонував вибратись через пащу Акули, але Джеппетто не вмів плавати.

Вирішили все-таки спробувати вибратися. Вони пішли через весь шлунок і тулуб Акули. Вона була вже дуже стара, страждала на астму і мала хворе серце. Тому вона спала з роззявленою пащею.

Втікачі піднялися горлом морського чудовиська і опинились у величезній пащі. Так вони дійшли до язика. І ось коли вони вже мали кинутися в море, Акула раптом чхнула і при цьому так здригнулася, що Піноккіо і Джеппетто скотилися назад у черево страховиська.

З другої спроби усе вийшло. Джеппетто зручно вмовстився на синовій спині, Піноккіо, перевіривши, чи все гаразд, скочив у море і поплив.

XXXVI. ПІНОККІО НАРЕШТІ СТАЄ З ДЕРЕВ'ЯНОЇ ЛЯЛЬКИ СПРАВЖНІМ ХЛОПЧИКОМ

Піноккіо плив до берега, а батько дуже тремтів. Вони думали, що вже загинули,

коли почули хрипкий голос Тунця, який теж зумів утекти з черева Акули. Джеппетто і Піноккіо сіли на Тунця. Коли всі троє підпливли до берега, Піноккіо перший вистрибнув на сушу, щоб допомогти батькові зійти. Потім він подякував Тунцеві і поцілував його.

Тим часом настав день. Піноккіо і батько рушили і скоро побачили край шляху двох жебраків з огидними пиками. Це були Кіт з Лисицею. Кіт через те, що весь час прикидався сліпим, насправді осліп, а Лисиця дуже постаріла, один бік у неї обліз, а хвоста зовсім не було, бо змушена була його продати. Кіт і Лисиця просили допомоги у Піноккіо, але він не звертав на них уваги.

Піноккіо і Джеппетто спокійнісінько рушили далі. Пройшовши метрів сто, побачили в кінці стежки посеред парку гарну хатинку, вкриту черепицею. Голосок сказав відчинити двері. Піноккіо повернув ключ, і двері відчинилися. Увійшовши в хатину, подивилися туди й сюди, але не побачили нікого.

Батько й син подивилися вгору й побачили на балці Цвіркуна-балакуна. Піноккіо попросив у нього пробачення. А Цвіркун розповів, що хатинку подарувала йому гарненька Кізонька, в якої чудова блакитна шерсть. Вчора вона пішла звідси сумна-сумна, бо Піноккіо проковтнула Акула.

Піноккіо поплакав, а тоді вирушив по молоко до городника Джанджо. Але той сказав давати гроші за молоко. Піноккіо не мав, тоді Джанджо сказав покрутити колесо і витягнути сто відер води. Піноккіо мерщій став до роботи. Її раніше виконував ослик, але він зараз здихав. Цим осликом виявився Гнотик. Він справді здох.

Минуло вже п'ять місяців, як Піноккіо щодня вставав на світанку і ходив крутити корбу, щоб заробити склянку молока хворому батькові. За цей час Піноккіо навчився плести кошики з очерету. Гроші, що торгував за них, він витрачав дуже розумно. Крім того, він сам змайстрував зручне крісло на коліщатках, в якому вивозив свого батька в гарну погоду на свіже повітря. А вечорами він учився читати й писати. Ось так, завдяки великому бажанню вчитися і працювати, Піноккіо зміг забезпечити не тільки вигідне життя своєму хворому батькові, але навіть зібрав грошей, щоб купити собі нову одягу.

Одного ранку він пішов на базар, щоб купити собі курточку, ковпачок і черевики. По дорозі він побачив Слимака, який служив у Феї з блакитним волоссям. Слимак сказав, що Фея лежить у лікарні: від багатьох злигоднів, що судилися їй, вона тяжко захворіла і не має за що навіть купити собі скибочки хліба. Піноккіо віддав свої гроші на одяг для Феї. Слимак взяв їх і побіг на диво швидко.

Цього вечора Піноккіо працював дуже довго. Потім ліг у ліжку і заснув. У сні він побачив Прекрасну Фею. Поцілувавши його, вона з усмішкою промовила, що все прощає і що діти, які допомагають батькам, коли тих спіткають злидні чи хвороба, завжди заслуговують на велику похвалу і пошану. На цьому сон закінчився, і Піноккіо, прокинувшись, широко розплющив очі.

Уявіть собі його здивування, коли він побачив, що він уже більше не дерев'яний чоловічок, а справжній хлопчик, як усі діти! Замість солом'яних стін хатини, він

побачив гарну кімнатку, нові меблі. Зіскочивши з ліжка, він знайшов чудовий новий костюм, новий беретик і шкіряні черевички. Швиденько одягнувшись, він за звичкою засунув руки в кишені і знайшов там гаманець, де було сорок золотих монет.

Подивившись у дзеркало, Піноккіо себе не впізнав. Він побачив жвавого, гарного хлопчика з каштановим волоссям, з розумними блакитними очима і веселим рожевим личком. Джеппетто став здоровим і знову взявся за своє ремесло.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.